

9.Huwelijk

vertaling van.MARRIAGE
van Corrie W. Moerman van Leeuwen'

De afgelopen vijf jaar dachten we erg weinig na over trouwen. Het leek zo ver weg met alle gevaren en onzekerheden in onze gedachten.

De paar uur die elke week we samen waren gebruikten we om elkaar beter te leren kennen. We spraken zelden over de oorlog zelf maar waren heel blij dat nu de vijf jaar van de bezetting voorbij waren. Jan's leven was heel spannend geweest. Hij sloeg de laatste twee jaar minstens twee nachten slaap per week over.

We voelden ons allebei rustig en ontspannen en begonnen aan een nieuwe bladzij. Nu werd het onderwerp van gesprek voor de komende paar jaar: onze toekomst samen. Jan onderzocht veel mogelijkheden om te werken en naar een plek om voor ons om te wonen, maar steeds tevergeefs. We hoorden dat in Frankrijk veel boerderijen beschikbaar waren. Mijn ouders hoopten dat we een plek om te leven in dat land zouden vinden. Maar we vroegen ons af waarom zoveel boeren niet de kans grepen om een landbouwbedrijf te beginnen; Was het onmogelijk om je brood te verdienen?

Tijdens de tien jaar dat ik met moeder samen werkte heb ik vaak gezegd dat ik graag in de buurt wilde wonen, net als mijn twee getrouwde zussen dat deden nadat ze getrouwd waren. Het leek mij ideaal. De eerste paar jaar kwamen ze bijna elke week thuis op bezoek. In mijn hart wist ik dat deze droom zeer waarschijnlijk niet uit zou komen en de gedachte om onze geliefden te verlaten drukte zwaar op mij.

Het was na de oorlog, voor pas getrouwde paren bijna onmogelijk passend huisvesting vinden. Er was zoveel verwoest wat opnieuw gebouwd moest worden. Omdat er zo weinig beschikbaar was hadden een paar jonge stellen een manier gevonden om te wonen en te trouwen. De enige manier was afspraken proberen te maken om samen te wonen met je ouders, schoonfamilie, ooms, tantes, vrienden, burens of wie dan ook. Het leek ons heel onaantrekkelijk een keuken en een wasruimte met twee andere families te delen. Inwonen bij anderen wilden we als het even kon vermijden. We hadden te veel verhalen gehoord dat deze regelingen niet werkten. Naast huisvesting, moesten we ook werk vinden en dat was ook erg moeilijk.

Lang waren onze ouders geen voorstander van een mogelijke emigratie naar Canada. Ik worstelde het jaar voordat we trouwden dagelijks met de gedachte en was vaak in tranen als Jan het onderwerp ten sprake bracht. Maar eindelijk, na veel smeken en bidden, zagen onze ouders in dat we niet voor altijd verloofd konden blijven. Ze vonden het goed dat Jan een brief schreef aan onze neef, Pieter Lugtigheid, die al in 1929 emigreerde. Ik weet zeker dat onze ouders hadden gezien dat Jan zijn uiterste best gedaan had om voor ons een plaats te vinden. We legden Pieter onze situatie uit en informeerde naar de positie van de boeren in Canada. Het was ongeveer twee maanden later dat we een antwoord ontvingen; Dit was in december 1947.

We waren erg verbaasd te lezen dat Pieter al een boer gevonden had die onze borg wilde zijn en ons bij voorkeur vóór 1 mei 1948 verwachtte.

De tijd van wachten was voorbij was en wij zagen dit als antwoord van de Heer, want we vroegen Hem vele malen om ons te leiden. Ik zag als een berg tegen ons vertrek op, maar we hadden allebei rust en vertrouwden op God dat Hij ons stap voor stap zou leiden.

Het eerste wat we deden was onze huwelijksdatum vaststellen. 10 maart mijn moeders en broer Piet's verjaardag. Vervolgens gingen we naar Den Haag voor onze immigratie papieren en medische keuring. Onze papieren werden goed gekeurd, maar we moesten wachten op de uitkomst van onze medische testen. Jan had een longontsteking gehad toen hij zeven jaar oud was en ze hadden een litteken op zijn long gezien. Ze vroegen hem ernaar, maar vonden dat we allebei gezond waren. Het duurde niet lang voordat alles wat gedaan moest worden gedaan was. We wisten nu zeker dat God ons de weg naar Canada wees en we konden onze Trouwkaarten laten drukken met ons nieuwe adres erop:

C / O-Leonard Giffen
RR # 4
Blenheim, Ontario
Canada

We hadden bij Pieter geïnformeerd wat we mee moesten nemen en het antwoord was: Neem zo veel mee als mogelijk. De lonen waren niet al te hoog dus waren we dankbaar voor zijn goede raad. Allebei onze moeders deden hun uiterste best om wat meubels voor ons te vinden. Een bed met beddengoed en een tafel met zes eiken stoelen. Van Oom Klaas en tante Stijntje kreeg ik in 1945, voor mijn 20ste verjaardag, een Singer naaimachine cadeau. Zij hadden tijdens de oorlog bij ons gewoond. Jan had me, op de dag dat we verloofd waren, een prachtige stoel gegeven gemaakt door een vriend. De ringen werden betaald met tarwe en boter (de winkels waren nog leeg). Het volgende jaar gaf Jan me een "theemeubel" Ook gemaakt door zijn vriend. Dit meubel wordt gebruikt voor het schenken van thee in de voorkamer als er bezoekers komen. Mijn broer Klaas en Annie, die 6 maanden eerder getrouwd waren, gaven ons een aantal bonnen om het hoogst noodzakelijk voor de keuken te kopen: een braadpan, twee kookpannen, drie borden en drie stellen bestek. Op onze trouwdag werd ons huishouden compleet gemaakt met 26 kleine cadeautjes tijdens een ABC- spel. Ik gebruik nog steeds het broodmes en twee houten lepels die me toen werden gegeven. Als de winkels vol zouden zijn geweest en geen bonnen nodig waren zou het allemaal veel gemakkelijker zijn geweest. Maar de goede kant was dat we elke kleinigheid die we kregen wisten te waarderen. Toen we de kist inpakten gaven onze moeders ons een paar thee- en handdoeken en allerlei andere dingen, zoals naalden en garen. Nogmaals, dat zou niet mogelijk zou zijn geweest als onze ouders geen boeren waren geweest en voedsel konden ruilen voor de dingen die we nodig hadden. Je kunt je voorstellen dat de tijd vloog met al deze voorbereidingen.

25 februari was de dag dat we in het gemeentehuis in ondertrouw gingen. We hebben maar één papier te ondertekenen en maakten afspraken voor onze trouwdag twee weken later. Er werden verschillende vragen gesteld over ons vertrek naar Canada, omdat dit in Schipluiden iets nieuws was op dat moment. Één echtpaar was een jaar eerder naar de Verenigde Staten vertrokken. 's Avonds kwamen de familie Moerman en mijn vier getrouwde broers en zusters naar ons huis, om samen onze "ondertrouw" (dat is de officiële bekendmaking van het huwelijk). te vieren

Het was al generaties lang gebruikelijk dat deze bekendmaking op een speciaal bord werd geplaatst, bevestigd aan de buitenkant van het gemeentehuis en voor iedereen te lezen. Het moet goed gelezen geweest zijn want er stonden heel veel mensen te wachten bij de trappen van het gemeentehuis toen we daar aankwamen om te trouwen op 10 maart. Ik was verrast want het waren niet de mensen die ik kende, die wachtten in de kerk op ons.

Deze familieavond was het begin van twee weken van festiviteiten die uit vier recepties bestonden bij ons in huis en vier avonden bij Jan thuis. Twee avonden voor de broers en zusters van onze beide ouders, een avond voor al onze neven, nichten en vrienden en één voor onze burens. Het betekende acht avonden koffie of thee drinken en gebak en koekjes serveren. Er werden ook twee glazen wijn geserveerd of een glas met gemengd fruit, naar keuze. De zogenaamde "bruidsuikers" waren bij iedereen favoriet. Deze werden alleen geserveerd op bruiloften en huwelijksjubilea. Deze lekkernijen bestonden uit amandelen bekleed met vanille gearomatiseerde suiker, anderen hadden rum aan de binnenkant en chocolade aan de buitenkant.

De dag voor onze bruiloft was heel druk met de voorbereiding van de maaltijd voor onze 40 gasten. Onze woonkamer werd omgebouwd tot een feestzaal. We hadden voor de gelegenheid tafels gehuurd en die werden in een U- vorm geplaatst zo dat onze gasten comfortabel konden zitten. We versierden de tafels met wit papier en maakte vierkanten van paarse en roze slingers. Om de andere vierkant zetten we een vaas neer met gele en witte narcissen. We kookten verschillende soorten soep en maakten veel soorten toetjes. De volgende dag werd de rest van ons eten bereid door vijf nichten die ook bedienden op onze grote dag. Eén nicht had jarenlang gewerkt voor mijn moeder en vader toen ik nog heel jong was en deze vrouw nam alle verantwoordelijkheid voor de hele dag.

Één groot probleem werd pas drie weken voor onze trouwdag opgelost. Dat was dat er nog geen trouwjurken in de winkels waren, zelfs geen stof. Moeder was ooit in staat geweest om wat stof te verkrijgen. Het was "hemels" blauw zoals ik het noemde, maar toen mijn broer Piet trouwde een jaar na de oorlog, had zijn bruid het nodig en we waren blij dat we haar konden helpen. Nu had ik op mijn beurt een jurk nodig. Dit was een punt van zorg totdat broer Klaas zijn vrouw Annie, voorstelde dat ik haar jurk wel zou passen. (Ze had een tante die een heel goede naaister was en in staat was geweest om stof te krijgen). Hij paste perfect, zelfs de lengte was goed. Wat een opluchting en wat een zegen! Tante Annie vroeg ons niemand te vertellen dat het haar jurk was die ik droeg. Later vroegen een paar mensen: "Waar op aarde heb je die mooie jurk gevonden?" Toen moest ik het hen vertellen en vroegen ze op hun beurt of ik het vervelend vond dat ik niet mijn eigen trouwjurk had. Ik zei hen dat ik erg blij was dat ik er mooi uitzag voor mijn bruidegom en dat was het belangrijkste voor me. Ik was opgewonden en dankbaar, want ik had er altijd van gedroomd een "witte bruid," te zijn en God had mijn droom waar gemaakt.

Op woensdagochtend 10 maart, riep moeder me om 7.30 voor ontbijt. Ik besepte dat dit mijn laatste dag thuis was. Om negen uur kwam de kapper die mij ook heeft geholpen met het aankleden en met mijn sluier. Om twaalf uur kwam mijn bruidegom met een taxi. Hij was gekleed in een nieuw pak gemaakt door zijn doofstomme zwager (een kleermaker) en zag er prachtig uit! Eerst gingen we naar Delft voor twee officiële foto's, daarna keerden we terug naar Schipluiden en stapten over in een gehuurde Koets met twee paarden. Onze ouders kregen de eer om ook in zo'n speciale Koets te rijden, dat werden trouwkoetsen genoemd.

Alle anderen reden met hun eigen paarden en koetsen. De zon scheen de hele dag, maar er was veel wind, zo erg dat mijn zus Cathy, die veertien was, met moeite mijn sluijer kon vasthouden toen we van de koets naar het raadhuis liepen.

Het officiële ondertekenen werd daar gedaan. Het was gewoonte dat de ouders de getuigen waren. Vervolgens hield de burgemeester een toespraak. Hij feliciteerde ons en wenste ons het beste in onze nieuwe land. Al snel waren we op weg naar de kerk waar zich veel mensen verzameld hadden. Onze Dominee, Cor Verbaas, bracht ons naar onze plaatsen. Dat was een lange wandeling door de hele kerk. Aan de trouwdienst repeteren werd in die tijd niet gedaan. Tot mijn schrik voelde ik ineens dat mijn sluijer zich had vastgemaakt aan de kokosloper (d.i. een ruw fabriek s tapijt) waarop we liepen. Onze Dominee merkte niet dat hij ons "verloren" had totdat hij de hoek omging. Daar wachtte hij lachend totdat Cathy mijn sluijer had losgemaakt.

Uiteindelijk moesten we allemaal glimlachen om deze onderbreking!

De tekst voor ons leven samen waren de woorden van Johannes 1:38, die luiden: "Wat zoekt gij?" Het was een mooie preek die ik DV van plan ben te vertalen. Ongeveer 250 mensen bezochten onze Trouwdienst. De meisjes vereniging van de Kerk zong Psalm 134 als Zegen en als afscheid. (melodie " Praise God From Whom All Blessings Flow)

Looft, looft nu aller heren Heer',
Gij zijne knechten, geeft Hem eer,
Gij, die des nachts Zijn huis bewaakt
En voor Zijn dienst in ijver blaakt!

2. Heft uwe handen naar omhoog,
Slaat naar het Heiligdom uw oog,
En knielt eerbiedig voor Hem neer:
Looft, looft nu aller heren Heer'!

3. Dat 's Heeren zegen op u daal';
Zijn gunst uit Sion u bestraal'.
Hij schiep 't heelal, Zijn Naam ter eer:
Looft, looft dan aller heren Heer'!

Voor een mooie uitvoering van deze psalm klik op: <http://www.youtube.com/watch?v=wVZq4S6EEIw>

Verder werd er gezongen wij: Psalm 146:1 en 8, <http://youtu.be/Ho4hiGm00U4?hd=1>

Gezang. 135:3, <http://youtu.be/6dL6x477b7I>

Psalm 121 http://youtu.be/tYpyeHkRg_A

Psalm 139:3

en Gezang 186:1.

Na de huwelijksvoltrekking en de kerkdienst gingen allebei onze families gingen naar het huis van mijn ouders "Het Huis Ten Dorp." (De naam komt van de familie "Van Dorp" die deze plaats bezat in de 18e eeuw toen het een kasteel was. In het land was duidelijk een verlaging te zien, waar de gracht eens was. Bij het graven tijdens de oorlog, werden eens twee urnen gevonden. Ze werden naar een laboratorium gestuurd om te bepalen wat er in zat. Één urn bleek de as van een persoon te bevatten en de andere het as van een paard en

ruiter. Later is de boerderij verkocht aan Opa Piet van Leeuwen). Het was een hele rij van paarden en wagens die naar de boerderij ging om feest te vieren.

Naast onze beide families waren er een paar speciale gasten: mijn Grootmoeder, zij was de enige grootouder van ons die nog leefde, mijn tante naar wie ik vernoemd was en de oom en tante die twee jaar bij ons gewoond hadden. En natuurlijk onze twee zeer goede vrienden Bertha Klarenberg, haar verloofde Piet Van de Burgh en onze Dominee en zijn vrouw.

Toen we aankwamen werd er thee en koffie geserveerd met koekjes en "bruidsuikers."

Daarna zijn we allemaal naar buiten gegaan terwijl de meisjes de tafels dekten voor het diner. Ons diner duurde twee uur. Het menu was uitgebreid en lekker! De meisjes bedienden om de beurt en bleven tot het eind, dat was twee uur 's nachts. Ze deden het keurig! Er was ook een leuk programma. Mijn broers verzorgden het amusement. Het bestond uit sketches, gedichten, zang, toespraken en rijmen. Mijn oudste broer Klaas was ceremoniemeester. We kregen ook een afbeelding aangeboden van de woning waar Jan zijn hele leven gewoond had.

Ik kreeg een schilderij en van mijn "dierbaar plekje grond, waar eens mijn wieg op stond."

Vader en moeder Moerman verraste ons met onze trouwtekst, geschilderd op zwart fluweel met een vaas met gele en witte narcissen.

De twee schilderijen waren gemaakt door Simon Paul, die net als Paulus was bekeerd.

Behalve door een vreselijk ongeluk. Het was op 50-55 jarige leeftijd dat hij Christus aanvaarde en werd de grootste Christelijke getuige in ons dorp. Hij diende ook jaren als ouderling. Door zijn handicap begon hij schilderijen te maken, terwijl hij eerder huisschilder van beroep was geweest. Deze drie geschenken zijn van grote waarde voor ons en hangen tot op heden aan de muur. Een herinnering aan de vele zegeningen die we ontvingen voordat we emigreerden naar Canada. Tegen het einde van de avond las mijn vader Psalm 121 en sprak ons persoonlijke toe. Dat was erg ontroerend. De gedachte dat dit de laatste familiebijeenkomst was, waren moeilijk voor ons en niet voor ons alleen. Tegelijkertijd wisten we dat God ons leidde om te gaan en we vertrouwden op Hem voor onze toekomst. Ik wist zeker dat Jan de man was die God me gegeven en ik vertrouwde op zijn oordeel in alles wat we ondernamen. We verlangden er naar om samen ons nieuwe leven te beginnen en in ons eigen huis te wonen in het land dat God ons gewezen had. Ik heb nooit spijt gehad van de stap om thuis te verlaten, ondanks alle heimwee en aanpassingsproblemen op vele terreinen. Onze trouwdag met al zijn emoties is altijd een dierbare herinnering voor ons gebleven toen we heengezonden werden met Gods zegen. Na de trouwdag gingen we naar de boerderij van de familie Moerman waar we woonden tot we naar Canada vertrokken.